

Kaitsepolitseiamet

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info.delta@justdigi.ee

Igor Taro
Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 29.05.2026 8-3/4289-1
Meie 16.06.2026 nr 3894-2

Arvamus (KrMS muutmise VTK)

Kaitsepolitseiamet esitab kriminaalmenetluse seadustiku muudatuste väljatöötamiskavatsuse, mis puudutab e-postkastides ja nutiseadmetes sisalduvate tõendite kogumise regulatsiooni süüteomenetluses, kohta järgmised märkused ja ettepanekud.

Digitaalsed tõendid on tänapäeval olulised, kuid samas kergesti hävitatavad (näiteks saab WhatsApp vms rakenduse vestlusi kustutada ka vestluse teine osapool, samuti telefoniga seotud e-maili kontodele saab logida sisse teisest seadmest ja seal olevaid andmeid kustutada), millest tulenevalt peab olema võimalus anda luba juurdepääsuks isiku nutiseadmele ka edasilükkamatutel juhtudel prokuratuuri loa alusel, mis on antud taasesitamist võimaldaval viisil. Sarnaselt KrMS § 90¹ lg 6 tuleb sellisel juhul esitada kohtule taotlus loa lubatavaks tunnistamiseks. Lisaks tuleb ette näha võimalus, et kui kohus on andnud loa e-postkastide väljanõudmiseks serveripidajalt, siis oleks see kohtuluba täidetav ka päringuga (s.o puudub vajadus läbiotsimise toimetamiseks).

Lõpetuseks juhime tähelepanu, et Riigikohus selgitas 08.06.2026 tehtud otsuses asjas nr 1-22-7314, et mitte igasugune sõnumi saladuse riive ei nõua kohtu luba. Riigikohtu praktika järgi hõlmab PS § 43 kaitseala kommunikatsiooniprotsessis olevaid sõnumeid, sh selliseid e-kirju. Edastatavate sõnumite rangema kaitse vajadust põhjendab see, et sõnumi teeloleku ajal on sõnum isiku mõjusfäärist väljas ning ta ei saa seda kolmandate isikute eest kaitsta. Saatja või saaja valduses olevatele sõnumitele PS § 43 kaitse seepärast ei laiene ning adressaadini jõudnud sõnumite äravõtmisel kriminaalmenetluses pole kohtu luba vaja. Sealjuures ei võtnud kolleegium seisukohta küsimuses, kuidas on korraldatud e-kirjade varundamine teiste isikute (nt tööandja) puhul ning kas sellisest korraldusest tulenevalt võiksid e-kirjadele juurdepääsu taotlemisele kehtida erinevad nõuded.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Rataspepp
peadirektori asetäitja peadirektori ülesannetes